

Ġabra tal-ġurisprudenza

DIGRIET TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tmien Awla)

10 ta' Lulju 2019*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Artikolu 99 tar-Regoli ta' Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja – Kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili – Ġurisdizzjoni fil-qasam tar-responsabbiltà tal-ġenituri – Regolament (KE) Nru 2201/2003 – Artikolu 15 – Trasferiment tal-kawża lil qorti ta' Stat Membru ieħor, iktar adatta sabiex tiegħu konjizzjoni tal-kawża – Eċċezzjoni għar-regola ta' ġurisdizzjoni ġenerali tal-qorti tal-post ta' residenza abitwali tal-wild – Rabta partikolari ma' Stat Membru ieħor – Elementi li jippermettu li tiġi ddeterminata l-qorti l-iktar adatta – Eżistenza ta' dispożizzjonijiet legali differenti – Aħjar interess tal-wild”

Fil-Kawża C-530/18,

li għandha bħala suġġett domanda preliminari taht l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mit-Tribunalul Ilfov (il-Qorti Ġenerali ta' Ilfov, ir-Rumanija), permezz ta' deċiżjoni tal-20 ta' Ġunju 2018, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-13 ta' Awwissu 2018, fil-proċedura

EP

vs

FO,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tmien Awla),

komposta minn F. Biltgen, President ta' Awla, C. G. Fernlund (Relatur) u L. S. Rossi, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: E. Tanchev,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal EP, minn C. D. Giurgiu, avocat,
- għal FO, minnu stess,
- għall-Gvern Rumun, minn E. Gane, L. Lițu u C. Canțăr, bħala aġenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn M. Wilderspin u A. Biolan, bħala aġenti,

* Lingwa tal-kawża: ir-Rumen.

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li semgħet l-Avukat Ġenerali, li l-kawża tinqata' permezz ta' digriet motivat, konformement mal-Artikolu 99 tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja,

tagħti l-preżenti

Digriet

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 15 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2201/2003 tas-27 ta' Novembru 2003 dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonossiment u l-infurzar ta' sentenzi fi kwistjonijiet matrimonjali u kwistjonijiet ta' responsabbiltà tal-ġenituri, u li jirrevoka r-Regolament (KE) Nru 1347/2000 (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 19, Vol. 6, p. 243).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn EP, minn naħa, u FO, min-naħa l-oħra, dwar l-għoti tal-kustodja tal-wild minuri tagħhom u l-istabbiliment tal-post ta' residenza abitwali tiegħu kif ukoll dwar il-hlas ta' manteniment għalih.

Il-kuntest ġuridiku

- 3 Il-premessa 13 tar-Regolament Nru 2201/2003 tipprovi:

“Fl-interess ta' l-minuri, dan ir-Regolament jippermetti, permezz ta' eċċezzjoni u taħt ċerti kondizzjonijiet, li l-qorti li għandha l-ġurisdizzjoni tista' tittrasferixxi każ għal qorti oħra ta' Stat Membru jekk din il-qorti hija f'posizzjoni aħjar biex tisma' l-każ. [...]”
- 4 L-Artikolu 8 ta' dan ir-regolament, intitolat “Il-Ġurisdizzjoni ġenerali”, jipprevedi, fil-paragrafu 1 tiegħu:

“Il-qrati ta' Stat Membru għandu jkollhom il-ġurisdizzjoni fi kwistjonijiet ta' responsabbiltà ta' l-ġenituri dwar minuri li huma abitwalment residenti f'dak l-Istat Membru fiż-żmien li l-qorti tkun ħadet il-pussess.”
- 5 L-Artikolu 15 tal-imsemmi regolament, intitolat “It-Trasferiment għal qorti li tinstab f'post aħjar sabiex jinstema' l-każ”, jipprovi:

“1. B'mod ta' eċċezzjoni, il-qrati ta' xi Stat Membru li għandhom il-ġurisdizzjoni dwar is-sostanza ta' l-kwistjoni jistgħu, jekk jikkunsidraw li qorti ta' Stat Membru ieħor, li magħha l-minuri għandu konnessjoni partikolari, u fejn dan huwa fl-aħjar interessi għall-minuri, tkun f'posizzjoni aħjar biex jisimgħu l-każ, jew parti speċifika minnu:

 - a) twaqqaf l-każ jew parti minnu fil-kwistjoni u tistieden lill-partijiet biex jipprezentaw talba quddiem il-qorti ta' dak l-Istat Membru l-ieħor skond il-paragrafu 4; jew
 - b) titlob qorti ta' Stat Membru ieħor biex tassumi l-ġurisdizzjoni skond il-paragrafu 5.
2. Il-Paragrafu 1 għandu japplika:
 - a) malli ssir l-applikazzjoni minn parti waħda; jew
 - b) fuq mozzjoni proprja ta' l-qorti: jew

ċ) ma' l-applikazzjoni minn xi qorti ta' Stat Membru ieħor li miegħu l-minuri għandu konnessjoni partikolari, skont il-paragrafu 3.

Trasferiment magħmul fuq mozzjoni ta' l-qorti proprja jew b'applikazzjoni minn xi qorti ta' Stat Membru ieħor għandu jiġi aċċettat mill-inqas minn wieħed mill-partijiet.

3. Il-minuri għandhom ikunu kkunsidrati li għandhom konnessjoni partikolari ma xi Stat Membru kif imsemmi fil-paragrafu 1, jekk dak l-Istat Membru;

a) ikun sar ir-residenza abitwali ta' l-minuri wara li l-qorti msemmija fil paragrafu 1 tkun hadet il-pussess; jew

b) hija r-residenza abitwali ta' qabel ta' l-minuri;

ċ) huwa l-post taċ-ċittadinanza ta' l-minuri; jew

d) huwa r-residenza abitwali tad-detentur tar-responsabbiltà bejn il-ġenituri; jew

e) huwa l-post fejn tinstab proprjetà ta' l-minuri u l-każ jikkonċerna miżuri għall-protezzjoni ta' l-minuri dwar l-amministrazzjoni, il-konservazzjoni jew ħelsien ta' din il-proprjetà.

4. Il-qorti ta' l-Istat Membru li għandu l-ġurisdizzjoni dwar is-sostanza [fuq il-mertu] ta' l-kwistjoni għandhom jiffissaw żmien limitat b'liema l-qorti ta' dak l-Istat Membru l-ieħor għandhom jieħdu l-pussess skond il-paragrafu 1.

Jekk il-qorti ma jkunux hadu pussess f'dak iż-żmien, il-qorti li kellha l-pussess għandha tkompli teżerċita l-ġurisdizzjoni skond l-Artikolu 8 sa 14.

5. Il-qorti ta' dak l-Istat Membru l-ieħor jistgħu, fejn minhabba għall-cirkustanzi speċifiċi ta' l-każ, dan ikun fl-aħjar interess għall-minuri, jaċċettaw il-ġurisdizzjoni fi żmien sitt ġimgħat mill-pussess tagħhom skont il-paragrafu 1(a) jew 1(b). F'dan il-każ, il-qorti li hadet il-pussess l-ewwel għandha tirrinunzja għall-ġurisdizzjoni; Inkella, il-qorti li hadet il-pussess l-ewwel għandha tkompli teżerċita l-ġurisdizzjoni skond l-Artikoli 8 sa 14.

6. Il-qorti għandhom jikkoperaw għar-raġunijiet ta' dan l-Artikolu, direttament jew permezz ta' l-awtoritajiet ċentrali maħtura skond l-Artikolu 53.”

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 6 EP, ta' nazzjonalità Rumena, iżzewwġet lil FO, ta' nazzjonalità Franciża, matul l-2005. Twieled wild mill-unjoni tagħhom, fi Franza, fit-13 ta' Ottubru 2006.
- 7 EP u FO huma separati *de facto* mill-2013 u l-wild tagħhom jirrisjedi, minn dak iż-żmien, fir-residenza ta' ommu, fir-Rumanija.
- 8 Fit-13 ta' Jannar 2014, EP, omm il-wild, talbet lill-Judecătoria Buftea (il-Qorti tal-Ewwel Istanza ta' Buftea, ir-Rumanija) ix-xoljiment taż-żwieġ, il-kustodja tal-imsemmi wild u l-ħlas ta' manteniment minn FO, missieru.

- 9 FO invoka eċċezzjoni ta' nuqqas ta' ġurisdizzjoni tal-qrati Rumeni, billi qies li l-qrati Russi kienu kompetenti, kif ukoll eċċezzjoni ta' *lis alibi pendens* internazzjonali u eċċezzjoni ta' inammissibbiltà. Huwa, barra minn hekk, ressaq, sussidjarjament, kontrotalba intiża sabiex jikseb ix-xoljiment taż-żwieġ minhabba EP, għall-eżerċizzju esklużiv tas-setgħa tal-ġenituri, għall-kustodja tal-wild u għall-ħlas minn EP ta' manteniment għall-wild.
- 10 Permezz ta' digriet tal-10 ta' Ottubru 2014, il-Judecătoria Bufta (il-Qorti tal-Ewwel Istanza ta' Bufta) ċaħdet it-tliet eċċezzjonijiet invokati minn FO u, b'digriet tat-12 ta' Jannar 2015, ikkonstatat li l-liġi applikabbli għat-tilwima fil-kawża prinċipali kienet il-liġi Rumena.
- 11 Fit-8 ta' Ġunju 2016, EP u FO fl-aħħar ressqu talba għal divorzju b'kunsens reċiproku, iżda kull parti, barra minn hekk, talbet l-eżerċizzju unilaterali tas-setgħa tal-ġenituri, l-istabbiliment tar-residenza tal-wild minuri fir-residenza rispettiva tagħha u l-ħlas, mill-kontroparti, ta' manteniment għal dan il-wild. Sussidjarjament, FO talab il-kustodja kongunta tiegħu.
- 12 Permezz ta' sentenza tal-4 ta' Lulju 2016, il-Judecătoria Bufta (il-Qorti tal-Ewwel Istanza ta' Bufta) iddikjarat id-divorzju bil-kunsens reċiproku ta' EP u FO, iddeċidiet li r-responsabbiltà tal-ġenituri għandha tiġi eżerċitata b'mod kongunt, stabbilixxiet ir-residenza tal-wild ma' ommu, stabbilixxiet sistema ta' żjara tiegħu minn missieru u imponiet, fuq dan tal-aħħar, il-ħlas ta' manteniment għall-wild tiegħu.
- 13 Fir-rigward tat-talba għal residenza kongunta fformulata minn FO, li hija bbażata fuq il-possibbiltajiet offruti mil-liġi Franciża, din il-qorti enfasizzat li, skont il-ġurisprudenza tal-qrati Franciżi, in-nuqqas ta' qbil tal-partijiet seta' jikkostitwixxi ostakolu għall-istabbiliment ta' tali tip ta' residenza.
- 14 Fis-7 ta' April 2017, FO u EP appellaw mis-sentenza mogħtija fl-ewwel istanza quddiem it-Tribunalul Ilfov (il-Qorti tal-Kontea ta' Ilfov, ir-Rumanija).
- 15 FO sostna li l-Judecătoria Bufta (il-Qorti tal-Ewwel Istanza ta' Bufta) ma kellhiex ġurisdizzjoni sabiex tiddeċiedi dwar it-tilwima li hija kienet adita biha u talab l-annullament ta' din is-sentenza.
- 16 Barra minn hekk, kull parti fil-kawża prinċipali sostniet li l-imsemmija sentenza kellha tiġi fformulata mill-ġdid fuq il-mertu favur tagħha.
- 17 Il-qorti tar-rinviju tindika li l-Judecătoria Bufta (il-Qorti tal-Ewwel Istanza ta' Bufta) iddeċidiet bit-tehid inkunsiderazzjoni tal-aħjar interess tal-wild, li dan tal-aħħar ilu jirrisjedi fir-Rumanija ma' ommu, minn tmiem l-2013, fejn huwa jmur skola Franciża u fejn huwa integra ruħu sew fl-ambjent tiegħu. Huwa mar-Rumanija li dan il-wild għandu l-iktar rabtiet b'saħħithom fuq il-livell kemm ta' lingwa kif ukoll ta' kultura.
- 18 Għall-kuntrarju, is-sitwazzjoni professjonali ta' FO, li jiddikjara li stabbilixxa r-residenza prinċipali tiegħu fi Franza, fir-Rumanija u fir-Russja, bħalissa ma hijiex ċerta u n-natura tal-attivitajiet tiegħu ma tippermettilux il-possibbiltà li jiddedika biżżejjed hin lill-wild tiegħu. Id-dikjarazzjoni ta' FO li huwa lest li jabbanduna l-karriera tiegħu sabiex jistabbilixxi ruħu fir-Rumanija u jgħix mal-wild tiegħu ma hijiex suffiċjenti sabiex fuqha tiġi bbażata talba għal residenza ta' dan tal-aħħar fir-residenza tiegħu. Barra minn hekk, l-imsemmi wild indika li kien iħobb liż-żewġ ġenituri tiegħu, li huwa kien isofri minhabba t-tilwim kontinwu tagħhom u li, mingħajr ma jixtieq jiddizappunta lil missieru, huwa xtaq jgħix ma' ommu.
- 19 Il-qorti tar-rinviju għandha dubji madankollu dwar l-aggravju ta' appell invokat minn FO bbażat fuq in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni tal-qrati Rumeni u bbażat fuq l-argument li l-qrati Franciżi huma daww l-iktar adatti sabiex jiddeċiedu dwar it-talbiet relatati mar-responsabbiltà tal-ġenituri. Għalhekk hija tqis li huwa neċessarju li tiġi vverifikata l-ġurisdizzjoni tagħha fid-dawl tal-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003.

- 20 Huwa f'dawn iċ-ċirkustanzi li t-Tribunalul Ilfov (il-Qorti tal-Kontea ta' Ilfov) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:
- “1) L-Artikolu 15 tar-Regolament [Nru 2201/2003] għandu jiġi interpretat fis-sens li dan jistabbilixxi eċċezzjoni għar-regola tal-ġurisdizzjoni tal-qorti nazzjonali tal-post li fih il-minuri jkollu d-domicilju *de facto* tiegħu?
 - 2) L-Artikolu 15 tar-Regolament [Nru 2201/2003] għandu jiġi interpretat fis-sens li jikkostitwixxu kriterji li jindikaw rabta partikolari tal-minuri ma' Franza [...] il-kriterji minn parti fil-kawża (jiġifieri: il-minuri twieled fi Franza, missieru huwa ċittadin Franciż, jifforma parti minn familja bbażata fuq rabtiet ta' konsangwinità komposta minn żewġ ħutu ta' sess femminili u minn ħu, neputija – it-tifla ta' oħtu –, in-nannu patern, is-sieħba attwali tal-missier u t-tifla tagħhom minuri fi Franza, filwaqt li fir-Rumanija l-minuri ma għandu l-ebda familjari min-naħa ta' ommu, imur l-iskola Franciża, l-edukazzjoni u l-mentalità tal-minuri minn dejjem kienu Franciżi, il-lingwa mitkelma d-dar bejn il-ġenituri u bejn il-ġenituri u l-minuri minn dejjem kienet il-lingwa Franciża), u għaldaqstant il-qorti nazzjonali għandha tiddikjara li l-qorti Franciża hija iktar adatta?
 - 3) L-Artikolu 15 tar-Regolament [Nru 2201/2003] għandu jiġi interpretat fis-sens li d-differenzi proċedurali bejn il-leġislazzjonijiet taż-żewġ Stati, bhall-iżvolġiment tal-proċess *in camera* minn ġudikanti speċjalizzati, huma suġġetti għall-interessi superjuri tal-minuri fis-sens ta' tali dispożizzjoni [tad-dritt tal-Unjoni]?”

Fuq id-domandi preliminari

- 21 Skont l-Artikolu 99 tar-Regoli tal-Proċedura tagħha, meta r-risposta għal domanda preliminari tkun tista' tiġi dedotta b'mod ċar mill-ġurisprudenza jew ma tħalli lok għal ebda dubju raġonevoli, il-Qorti tal-Ġustizzja tista', f'kull hin, fuq proposta tal-Imħallef Relatur u wara li jinstema' l-Avukat Ġenerali, tiddeċiedi permezz ta' digriet motivat.
- 22 Hemm lok li din id-dispożizzjoni tiġi applikata fil-kuntest ta' din il-kawża.

Fuq l-ewwel domanda

- 23 Ir-risposta għall-ewwel domanda, li tirrigwarda l-punt dwar jekk l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 jistabbilixxi eċċezzjoni għar-regola tal-ġurisdizzjoni ġenerali prevista fl-Artikolu 8 ta' dan ir-regolament, li abbażi tiegħu għandhom ġurisdizzjoni fil-qasam ta' responsabbiltà tal-ġenituri l-qorti tal-Istat Membru li fih il-wild jirrisjedi b'mod abitwali fil-mument meta l-qorti tiġi adita, tista' tiġi dedotta mill-kliem stess ta' dan l-Artikolu 15.
- 24 Fil-fatt, l-Artikolu 15(1) tar-Regolament Nru 2201/2003 jipprevedi b'mod esplicitu li dan japplika bħala eċċezzjoni. Kif iddeċidiet il-Qorti tal-Ġustizzja, dan l-Artikolu 15(1) jikkostitwixxi regola ta' ġurisdizzjoni speċjali u derogatorja fir-rigward tar-regola ta' ġurisdizzjoni ġenerali stabbilita fl-Artikolu 8(1) ta' dan ir-regolament u t-trasferiment lil qorti iktar adatta sabiex tiegħu konjizzjoni tal-kawża jista' jseħh biss bħala eċċezzjoni (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tas-27 ta' Ottubru 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, punti 47 u 48, kif ukoll tal-4 ta' Ottubru 2018, IQ, C-478/17, EU:C:2018:812, punt 32).
- 25 Għaldaqstant, konsegwentement, ir-risposta għall-ewwel domanda għandha tkun li l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 għandu jiġi interpretat fis-sens li dan jistabbilixxi eċċezzjoni għar-regola tal-ġurisdizzjoni ġenerali prevista fl-Artikolu 8 ta' dan ir-Regolament Nru 2201/2003, li abbażi tagħha l-ġurisdizzjoni tal-qorti tal-Istati Membri għandha tiġi ddeterminata skont il-post ta' residenza abitwali tal-wild fil-mument tat-tressiq ta' kawża quddiemhom.

Fuq it-tieni domanda

- 26 Permezz tat-tieni domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi essenzjalment jekk l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 għandux jiġi interpretat fis-sens li jistabbilixxi kriterji li jippermettu li jiġi ddeterminat jekk wild għandux rabta ma' Stat Membru minbarra dak li l-qorti tiegħu għandha ġurisdizzjoni sabiex tiddeċiedi dwar il-mertu, jekk dawn il-kriterji humiex eżawrjenti u jekk, fil-każ li jkun gwew issodisfatti, jirriżulta minnhom li l-qorti ta' dan l-Istat Membru iehor huma iktar adatti sabiex jieħdu konjizzjoni tal-kawża.
- 27 Qabel kollox, għandu jiġi rrilevat li mill-kliem stess tal-Artikolu 15(3) tar-Regolament Nru 2201/2003 jirriżulta li dan l-artikolu jipprevedi hames kriterji alternattivi li jippermettu li jiġi kkunsidrat li wild għandu rabta partikolari ma' Stat Membru.
- 28 Sussegwentement, kif iddeċidiet il-Qorti tal-Ġustizzja, dawn il-kriterji, li jinsabu fil-punti a) sa e) ta' din id-dispożizzjoni, huma ta' natura eżawrjenti, b'tali mod li huma immedjatament esklużi mill-mekkanizmu ta' trasferiment il-kawzi li fihom huma neqsin dawn l-elementi (sentenza tas-27 ta' Ottubru 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, punt 51 u tal-4 ta' Ottubru 2018, IQ, C-478/17, EU:C:2018:812, punt 35).
- 29 F'dan ir-rigward, kif indikat il-Kummissjoni Ewropea fl-osservazzjonijiet bil-miktub tagħha, għandu jiġi rrilevat li l-elementi elenkati minn missier il-wild u li huma inklużi fit-tieni domanda magħmula huma differenti mill-imsemmi kriterji u ma humiex, konsegwentement, direttament rilevanti għall-finijiet tad-determinazzjoni dwar jekk teżistix rabta partikolari bejn il-wild u Stat Membru iehor, f'dan il-każ ir-Repubblika Franciża. Madankollu, l-ewwel żewġ elementi, jiġifieri li l-wild twieled f'dan l-Istat Membru, minn missier li huwa ċittadin tiegħu, jistgħu jintużaw sabiex jintwera li l-wild huwa ċittadin tal-imsemmi Stat Membru u, għalhekk, li l-kriterju msemmi fl-Artikolu 15(3)(c) tar-Regolament Nru 2201/2003 huwa ssodisfat.
- 30 Fl-aħħar nett, għandu jiġi enfasizzat li, skont l-Artikolu 15(1) tar-Regolament Nru 2201/2003, moqri fid-dawl tal-premessa 13 ta' dan ir-regolament, qorti ta' Stat Membru li għandha ġurisdizzjoni sabiex tieħu konjizzjoni tal-mertu ta' kawża "tista'", jekk il-kundizzjonijiet inklużi f'din id-dispożizzjoni jkun ssodisfatti, tittrasferixxi l-kawża lil qorti ta' Stat Membru iehor li din tqis li hija iktar adatta sabiex tieħu konjizzjoni tagħha, mingħajr ma tkun obbligata li tagħmel dan. Il-qorti ta' Stat Membru li normalment għandha ġurisdizzjoni li tieħu konjizzjoni ta' kawża partikolari għandha, sabiex tkun tista' titlob it-trasferiment lil qorti ta' Stat Membru iehor, tkun kapaċi tikkonfuta l-preżunzjoni qawwija favur iż-żamma tal-ġurisdizzjoni tagħha li tirriżulta minn dan ir-regolament (sentenza tas-27 ta' Ottubru 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, punt 49).
- 31 Sabiex tingħata risposta utli lill-qorti tar-rinviju, għandu jifakkar li t-trasferiment lil Stat Membru iehor skont l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 jista' jseħh biss jekk ikunu ssodisfatti tliet kundizzjonijiet, jiġifieri li tkun teżisti rabta bejn il-wild u Stat Membru iehor, li l-qorti li għandha ġurisdizzjoni sabiex tieħu konjizzjoni tal-mertu ta' kawża tkun tqis li qorti ta' dan l-Istat Membru iehor tkun iktar adatta sabiex tieħu konjizzjoni tal-kawża u li t-trasferiment ikun fl-aħjar interess tal-wild, fis-sens li ma hemmx riskju li jkun hemm impatt dettrimentali fuq is-sitwazzjoni tal-wild ikkonċernat (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-27 ta' Ottubru 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, punt 50, 56 u 58).
- 32 F'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, il-wild ikkonċernat jista' jkollu rabta partikolari ma' Stat Membru iehor, f'dan il-każ mar-Repubblika Franciża, minħabba li, kif imsemmi fil-punt 29 ta' dan id-digriet, huwa għandu n-nazzjonalità ta' dan l-Istat Membru. Jista' jkun il-każ ukoll li missier dan il-wild, li huwa wieħed mid-detenturi tar-responsabbiltà tal-ġenituri, għandu r-residenza abitwali tiegħu fl-imsemmi Stat Membru.

- 33 Madankollu, kif enfasizzat diġà l-Qorti tal-Ġustizzja, il-qorti li għandha ġurisdizzjoni, f'dan il-każ il-qorti Rumena, għad għandha tagħmel paragun bejn l-importanza u l-intensità tar-rabta ta' qrubija generali li, skont l-Artikolu 8(1) tar-Regolament Nru 2201/2003, tgħaqqad lill-wild ikkonċernat mal-Istat Membru li fih tinsab din il-qorti, ma' dawk tar-rabta ta' qrubija "partikolari" ikkonfermati minn fattur wieħed jew iktar stabbiliti fl-Artikolu 15(3) tar-regolament imsemmi u li jeżistu bejn dan il-wild u Stat Membru ieħor (sentenza tas-27 ta' Ottubru 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, punt 54).
- 34 L-eżistenza ta' "rabta partikolari" fis-sens tal-Artikolu 15(1) ta' dan ir-regolament ma tippregudikax neċessarjament il-kwistjoni dwar jekk qorti ta' dan l-Istat Membru ieħor hijiex "post aħjar sabiex jinstema' [tisma'] l-każ", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, u lanqas, fl-affermattiv, dwar jekk it-trasferiment tal-kawża lil din il-qorti tal-aħħar taqdim l-aħjar interess tal-wild. Il-qorti li għandha ġurisdizzjoni trid tiddetermina jekk it-trasferiment tal-kawża lil tali qorti huwiex ta' natura li ttipprovi valur miżjud reali u konkret, għall-adozzjoni ta' deċiżjoni dwar il-wild, meta mqabbel mal-possibbiltà li tinzamm quddiemha (sentenza tas-27 ta' Ottubru 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, punti 55 u 57).
- 35 Jekk il-qorti Rumena li għandha ġurisdizzjoni skont l-Artikolu 8 tar-Regolament Nru 2201/2003 tikkonkludi li r-rabtiet li jgħaqqdu lill-wild ikkonċernat mal-Istat Membru ta' residenza abitwali tiegħu, f'dan il-każ ir-Rumanija, huma iktar qawwija minn dawk li jgħaqqdu ma' Stat Membru ieħor, jiġifieri r-Repubblika Franċiża, din il-konklużjoni hija biżżejjed sabiex tiġi eskluża l-applikazzjoni tal-Artikolu 15 ta' dan ir-regolament.
- 36 Konsegwentement, ir-risposta għat-tieni domanda għandha tkun li l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 għandu jiġi interpretat fis-sens li, jekk wieħed jew iktar mill-ħames kriterji alternattivi li dan jistabbilixxi, b'mod eżawrjenti, sabiex tiġi evalwata l-eżistenza ta' rabta partikolari tal-wild ma' Stat Membru ieħor minbarra dak tar-residenza abitwali tiegħu huma ssodisfatti, il-qorti li għandha ġurisdizzjoni skont l-Artikolu 8 ta' dan ir-regolament għandha l-possibbiltà li tittrasferixxi l-kawża lil qorti li hija tqis bħala iktar adatta sabiex tiddeċiedi l-kawża li hija adita biha, iżda ma hijiex obligata li tagħmel dan. Jekk il-qorti kompetenti tkun waslet għall-konklużjoni li r-rabtiet li jgħaqqdu l-wild ikkonċernat mal-Istat Membru tar-residenza abitwali tiegħu huma iktar qawwija minn dawk li jgħaqqdu ma' Stat Membru ieħor, din il-konklużjoni hija suffiċjenti sabiex tiġi eskluża l-applikazzjoni tal-Artikolu 15 tal-imsemmi regolament.

Fuq it-tielet domanda

- 37 Permezz tat-tielet domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 għandux jiġi interpretat fis-sens li l-eżistenza ta' differenzi bejn id-dispożizzjonijiet legali, b'mod partikolari r-regoli ta' proċedura, ta' Stat Membru li l-qorti tiegħu għandha ġurisdizzjoni sabiex tiegħu konjizzjoni tal-mertu ta' kawża u dawk ta' Stat Membru ieħor li miegħu l-wild ikkonċernat għandu rabta partikolari, bħas-smiġħ tal-kawżi bil-magħluq u minn imħallfin speċjalizzati, tista' tkun fattur rilevanti, fid-dawl tal-aħjar interess tal-wild, sabiex jiġi evalwat jekk il-qorti ta' dan l-Istat Membru ieħor huwiex iktar adatti sabiex jieħdu konjizzjoni ta' din il-kawża.
- 38 Il-qorti tar-rinviju tindika li, skont waħda mill-partijiet fil-kawża prinċipali, hemm, f'dan il-każ, differenzi sostanzjali bejn il-leġiżlazzjoni tal-Istat Membru li l-qorti tiegħu għandha ġurisdizzjoni sabiex tiegħu konjizzjoni tal-mertu tal-kawża u dik tal-Istat Membru ieħor ikkonċernat, sa fejn hija biss il-leġiżlazzjoni ta' dan l-Istat Membru ieħor li tipprevedi s-smiġħ tal-kawżi bil-magħluq u minn imħallfin speċjalizzati, b'tali mod li l-qorti ta' dan l-Istat Membru tal-aħħar huma iktar adatti sabiex jieħdu konjizzjoni tal-kawża prinċipali.
- 39 F'dan ir-rigward, minbarra l-fatt li l-eżistenza ta' tali differenzi hija kkontestata bil-qawwa mill-parti l-oħra fil-kawża prinċipali, għandu jifakkar li, sabiex jiġi ddeterminat jekk it-trasferiment tal-kawża lil qorti ta' Stat Membru ieħor huwiex ta' natura li jipprovi valur miżjud reali u konkret, il-qorti li

għandha ġurisdizzjoni tista' tiegħu inkunsiderazzjoni, fost fatturi oħra, regoli proċedurali ta' dan l-Istat Membru ieħor, bħal dawk applikabbli għall-ġbir ta' provi neċessarji għat-trattament tal-kawża. Għall-kuntrarju, il-qorti li għandha ġurisdizzjoni ma għandhiex tiegħu inkunsiderazzjoni, għal tali evalwazzjoni, id-dritt sostanzjali tal-imsemmi Stat Membru ieħor, li jista' jkun applikabbli mill-qorti ta' dan tal-aħħar, fil-każ fejn il-kawża tkun ittrasferita lilha. Fil-fatt, tali teħid inkunsiderazzjoni hija kuntrarja għall-prinċipji ta' fiduċja reċiproka bejn l-Istati Membri u ta' rikonoxximent reċiproku tad-deċiżjonijiet ġudizzjarji li fuqhom huwa bbażat ir-Regolament Nru 2201/2003 (sentenza tas-27 ta' Ottubru 2016, D., C-428/15, EU:C:2016:819, punt 57).

- 40 Għandu jiġi enfasizzat li l-kooperazzjoni u l-fiduċja reċiproka bejn il-qorti tal-Istati Membri għandhom iwasslu għar-rikonoxximent reċiproku tad-deċiżjonijiet ġudizzjarji, li huwa l-pedament tal-holqien ta' zona ġudizzjarja ġenwina (sentenza tal-15 ta' Frar 2017, W u V, C-499/15, EU:C:2017:118, punt 50).
- 41 Minn dan isegwi li l-qorti li għandha ġurisdizzjoni tista' tiegħu inkunsiderazzjoni, fil-kuntest tal-evalwazzjoni tagħha taħt l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003, regoli proċedurali applikabbli skont il-leġiżlazzjoni ta' Stat Membru ieħor jekk dawn għandhom impatt konkret fuq il-kapaċità tal-qorti ta' dan l-Istat Membru tal-aħħar sabiex tiegħu konjizzjoni aħjar tal-kawża, b'mod partikolari billi jiġi ffaċilitat il-ġbir ta' provi u ta' xhieda, u, b'dan il-mod, jipprovdu valur miżjud għar-riżoluzzjoni tal-kawża fl-aħjar interess tal-wild. Għall-kuntrarju, ma jistax jitqies b'mod ġenerali u astratt li dispożizzjonijiet legali ta' Stat Membru ieħor, bħal dawk imsemmija minn waħda mill-partijiet fil-kawża prinċipali, jiġifieri r-regoli dwar is-smiġħ tal-kawa bil-magħluq u minn imħallfin speċjalizzati, jikkostitwixxu fattur li għandu jiġi kkunsidrat fl-evalwazzjoni, mill-qorti li għandha ġurisdizzjoni, tal-eżistenza ta' qorti iktar adatta sabiex tiegħu konjizzjoni tal-kawża.
- 42 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ir-risposta għat-tielet domanda għandha tkun li l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-eżistenza ta' differenzi bejn id-dispożizzjonijiet legali, b'mod partikolari r-regoli proċedurali, ta' Stat Membru li l-qorti tiegħu għandha ġurisdizzjoni sabiex tiegħu konjizzjoni tal-mertu ta' kawża u dawk ta' Stat Membru ieħor li miegħu l-wild ikkonċernat għandu rabta partikolari, bħas-smiġħ tal-kawzi bil-magħluq u minn imħallfin speċjalizzati, ma tistax tikkostitwixxi b'mod ġenerali u astratt fattur rilevanti, fid-dawl tal-aħjar interess tal-wild, sabiex jiġi evalwat jekk il-qorti ta' dan l-Istat Membru ieħor humiex iktar adatti sabiex jieħdu konjizzjoni tal-kawża. Il-qorti li għandha ġurisdizzjoni tista' tiegħu inkunsiderazzjoni dawn id-differenzi biss jekk huma ta' natura li jipprovdu valur miżjud ġenwin u konkret għall-adozzjoni ta' deċiżjoni relatata ma' dan il-wild, meta pparagunat mal-każ fejn hija tibqa' adita bl-imsemmija kawża.

Fuq l-ispejjeż

- 43 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li għandha tiddeċiedi fuq l-ispejjeż.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (It-Tmien Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) l-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2201/2003 tas-27 ta' Novembru 2003 dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonoxximent u l-infurzar ta' sentenzi fi kwistjonijiet matrimonjali u kwistjonijiet ta' responsabbiltà tal-ġenituri, u li jirrevoka r-Regolament (KE) Nru 1347/2000 għandu jiġi interpretat fis-sens li dan jistabbilixxi eċċezzjoni għar-regola tal-ġurisdizzjoni ġenerali prevista fl-Artikolu 8 ta' dan ir-Regolament Nru 2201/2003, li abbażi tagħha l-ġurisdizzjoni tal-qorti tal-Istati Membri għandha tiġi ddeterminata skont il-post ta' residenza abitwali tal-wild fil-mument tat-tressiq ta' kawża quddiemhom.

- 2) L-Artiklu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 għandu jiġi interpretat fis-sens li, jekk wiehed jew iktar mill-hames kriterji alternattivi li dan jistabbilixxi, b'mod eżawrjenti, sabiex tiġi evalwata l-eżistenza ta' rabta partikolari tal-wild ma' Stat Membru ieħor minbarra dak tar-residenza abitwali tiegħu huma ssodisfatti, il-qorti li għandha ġurisdizzjoni skont l-Artikolu 8 ta' dan ir-regolament għandha l-possibbiltà li tittrasferixxi l-kawża lil qorti li hija tqis bħala iktar adatta sabiex tiddeċiedi l-kawża li hija adita biha, iżda ma hijiex obligata li tagħmel dan. Jekk il-qorti kompetenti tkun waslet għall-konklużjoni li r-rabtiet li jgħaqqdu l-wild ikkonċernat mal-Istat Membru tar-residenza abitwali tiegħu huma iktar qawwija minn dawk li jgħaqqdu ma' Stat Membru ieħor, din il-konklużjoni hija suffiċjenti sabiex tiġi eskluża l-applikazzjoni tal-Artikolu 15 tal-imsemmi regolament.
- 3) L-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 2201/2003 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-eżistenza ta' differenzi bejn id-dispożizzjonijiet legali, b'mod partikolari r-regoli proċedurali, ta' Stat Membru li l-qorti tiegħu għandha ġurisdizzjoni sabiex tiehu konjizzjoni tal-mertu ta' kawża u dawk ta' Stat Membru ieħor li miegħu l-wild ikkonċernat għandu rabta partikolari, bħas-smiġh tal-kawża bil-magħluq u minn imħallfin speċjalizzati, ma tistax tikkostitwixxi b'mod ġenerali u astratt fattur rilevanti, fid-dawl tal-aħjar interess tal-wild, sabiex jiġi evalwat jekk il-qorti ta' dan l-Istat Membru ieħor humiex iktar adatti sabiex jieħdu konjizzjoni tal-kawża. Il-qorti li għandha ġurisdizzjoni tista' tiehu inkunsiderazzjoni dawn id-differenzi biss jekk huma ta' natura li jipprovdu valur miżjud ġenwin u konkret għall-adozzjoni ta' deċiżjoni relatata ma' dan il-wild, meta pparagunat mal-każ fejn hija tibqa' adita bl-imsemmija kawża.

Firem